

JONGE LUITENANT VOERDE EEN VIJFDAAGSE VERKENNINGSOORLOG

IN NOORDWIJK EN KATWIJK lagen onderdelen van 4 R.I., twee bataljons. In de vroege ochtend van die tiende mei klonk ook daar het rumoer uit het zuiden door, en de heer A. J. J. van der Zanden uit Leiden, toen een jong officier, pas bevorderd tot eerste luitenant, keek boven uit het raam van het Noordwijkse huis, waarin hij was ingekwartierd. Zijn eerste reactie was: als de bliksem aankleden en naar de troep om orders af te wachten. In de verte had hij de vliegtuigen gezien en de valschermjagers. De eerste opdracht luidde: Noordwijk beschermen. Dit deden hij en de overigen een halve dag lang, waarbij de manschappen vast aan de oorlog konden wennen door met geweren op in de buurt vliegende Junkers te schieten. „Het waren allemaal oudere knapen, zo van 30 tot 35 jaar, huisvaders, van wie ik als jong luitenantje de „vader” was, vertelt de heer Van der Zanden.

SIGARETTEN, CHOCOLA, WAT BROOD EN EEN WARME MAALTIJD

IN DE LOOP VAN DE DAG reed hij met zijn sectie in gevorderde autobussen naar Katwijk, waar hij met zijn mannen aan een soort verkenningsoorlog begon en in vijf dagen en nachten niet aan slapen toekwam en leefde op sigaretten, chocola, wat brood en één warme maaltijd.

„Er was geen frontlijn. Wij verkenden de Duitsers en zij verkenden ons. We werden beschoten door hun machinepistolen, die in het begin veel indruk maakten. De dingen maakten lawaai voor tien, maar droegen slechts 150 meter en richtten weinig uit; het was alleen even wennen”, zegt de voormalige luitenant.

„We kropen langs de weg door greppels en over een dode koe. Wat verder lag een boer, levenloos, getroffen bij het melken. Een vrachtauto met boeren die per sé hun koeien wilden melken moest halt houden, maar werd niet door de Duitsers beschoten”.

Geruchten

Treffend vond de heer Van der Zanden de geruchten. Ze waren hevig en vaak hoogst vreemd. Zo vertelde men elkaar door, dat Italië aan Duits-

land de oorlog had verklaard. „Dat was het gekste, dat ik hoorde. Verder waren er de waarschuwingen over vergiftigde sinaasappelen langs de wegen en de als nonnen verklede para's. Allemaal tante Koba-verhalen”.

„We liepen elkaar
maar wat in de weg”

„We ondervonden wel, dat de parachutisten sluwe jongens waren. Toen we bij een verkenning de bossen bij „de Pan” doorgetrokken waren en niets hadden gevonden, werden we door de Duitsers in de rug geschoten. Ze zaten letterlijk overal: in gaten in de grond, in bomen en achter struiken...., maar veel succes had hun geschiet niet. Voor de rest liepen wij en de Duitsers elkaar nu en dan in de weg”.

Na de capitulatie begroeven deze luitenant en de zijnen hun gevallen makkers op een begraafplaats bij de schietbanen.... Het was toen voor hem voorbij. Vijf dagen die hij niet meer vergeet, vijf dagen en vier nachten ongeschoren, vuil en in dezelfde kleren. „We hadden koortsuitslag op de lippen en ik voelde me van binnen helemaal branden”.

Nederlanders, graven makend voor hun gevallen kameraden.

Anno 1940

10 Mei